

SERGİ YORUM

Eşref-i mahlukat

07.12.2017 | Murat Alat

Kahve Dünyası'nın kurguladığı ve altı aylık süreçlerde izleyiciyle buluşacak olan sanata destek projesi Yanköşe ilk olarak Nilüfer Şaşmazer koordinatörlüğünde Nermin Er'in *Tek Göz Oda* adlı çalışmasıyla izleyiciyle buluştu. 16 Mart'a dek Kabataş'ta yer alacak bir düzende yerleştirilen farklı renklerdeki 120 kuş evinden oluşan yerleştirmeyi Murat Alat değerlendirdi

Nermin Er, Tek Göz Oda yerleştirmesi dış cephe görünüşü

Hem Göklerde ne var Yerde ne varsa hepsini kendinden olarak sizin için musahhar kıldı, şübhesiz ki bunda düşünecek bir kavım için âyetler var
(45/CÂSİYE-13; Elmalılı Hamdi Yazır)

Rahmetime erişmek istiyorsanız, yarattıklarına şefkatli ve merhametli davranınız
(İlâhî Hadisler,sf:32)

İnsanın yaratılmış olanlar içinde en kudretlisi, aynı zamanda da en zalimi olduğunu söylemek için etrafımıza şöyle bir bakmak yeterli olacaktır. Medeniyet, geldiği noktada, nice zamandır kendine düşman bellediği doğayla savaşını kazanmış gibi poz kesmekteyse de, bu zafer tıpkı kudretli oluşumuz gibi aşkar olan bir yanılsamadan ibaret. Geriye çekildiği, alt edildiği düşünülen doğa bir hasım olarak en amansız silahları olan hastalıklarla, afetlerle, kaosla geri saldırmakta, bildiğimiz anlamıyla medeniyeti nihayete erdirebilecek bir güç olarak kendini göstermekte. Ortada kazanılan bir savaştan çok kaybedilen bir dostluk ve tarumar olan bir hayat var. Bu kadim dost ona sevgi göstermediğimizden, ona karşı olan sorumluluklarımızı yerine getirmediklerimizden, onu bir yoldaş olarak görmektense

GÖSTERİ SANATLARI
UNLIMITED INTERVIEWS
ARŞİV
SERGİ
YORUM
RÖPORTAJ
TASARIM
KİTAP
EDEBİYAT
SİNEMA
ARAŞTIRMA
ÇALIŞMA
SES KAYDI
BİENAL
HABER

hakkımız olandan fazlasını isteyip onun cömertçe sunduğu kaynaklarını tüketmeye çalışmamızdan mütevellit en tehlikeli düşmanımız haline geldi. Kaybeden sadece insanlık değil, hayatın kendisi.

Nermin Er, Tek Göz Oda

Nermin Er'in Kabataş'ta bir binanın dış cephesine yerleştirdiği rengarenk kuş yuvalarından ve ağaçların arasına gizlenmiş hoparlörlerden caddeye yayılan kuş seslerinden mürekkep *Tek Göz Oda* adlı eseri doğa ile bozulan ilişkimizi beyhude bir gayretle yeniden tesis etmeye girişen bir yerleştirme. Gayretin beyhudeliği ise işi zayıflatmaktansa ona bir ağır bir melankoli katıp eski dostumuzu yad etmemize vesile oluyor. Caddeden geçen alelade bir insanın dikkatini ilk önce şakıyan kuşlar sonra da Er'in ihtimamla yerleştirdiği onlarca güzel yuva cezbediyor. Etrafta biraz vakit geçirirseniz, işin hemen hemen herkeste bir tebessüm, anlık da olsa huşu yarattığına kolaylıkla şahit olabilirsiniz. Yuvaların boş olduğunu ve sesin bir kayıttan geldiğini fark edecek kadar dikkat kesildiğinizde ise içinizi hüznün sarması işten bile değil. Bu yuvalar birer perili ev ve namevcut kuşlar bizim doğayla son bulmuş muhabbetimizi çağırıyorlar.

Nermin Er, Tek Göz Oda

Doğa elbette insan olmadan da var olabilir. Doğaya karşı sorumlu olmamız onun bize muhtaç olmasından ziyade onunla muhabbet etmenin, ona değer vermenin hayata, hayatımıza katacağı dinamizmden ileri gelmekte. Osmanlı mimarisinin ilginç unsurlarından biri olan kuş köşkları böyle bir muhabbetin temsilidir. Hatta Sultan Abdülaziz'in bile, Kanlıca'daki Hidiv Abbas Hilmi Paşa'nın korusuna şafak vakti bülbül sesi dinlemek için gittiği söylenir. Habib kelimesiyle aynı kökten gelen muhabbetin kaynağı ise sevgidir. Sevgi dinamik, devinim halindeki bir hayatın en hakiki amilidir. Fakat modern aklın doğa ile olan ilişkisi, doğayı hammadde olarak görmekten öteye geçemediğinden sevgi nice zamandır bu ilişkide eksik; sevgisiz bir hayatı da dinamik kılmak ne yazık ki mümkün değil.

Tek göz oda artık imkanı bulunmayan bir muhabbeti, bir gönül bağına tekrar kurmaya çalışırken elbette kuş köşlerini örnek alıyor. Sanatçının detaylı araştırmaları ve ince hesaplamaları sonucu kuşlar için en uygun biçimde üretilmiş yuvaların yanına kuş sesleri de katılarak doğayla iletişim kurmaya çalışılmış. Açık ki Nermin Er insanlardan önce kuşları muhatap almış. Ancak sanatçının tüm iyi niyetli çabalarına, işine aktardığı sevgisine rağmen doğadan bir cevap bir ses gelmiyor. Anlamı bizim için bir giz olan remikslenmiş kuş sesi kayıtları Kabataş'ın gürültüsü içinde kuşlardan bir cevap alamadan kaybolup gidiyorlar. İşin asıl eylem alanı da bu noktada beliriyor. *Tek Güz Oda*, yoldan geçenler için bir hoşluk, doğayla temas yanılması olsa da işi melankolik kılan ve bir sanat eseri olarak onu güçlendiren, işin yarattığı bu muvaffakiyetsizlik. *Tek Güz Oda* bize kuş civıltularına ne kadar muhtaç olduğumuzu hatırlatıyor ve bizi doğa karşısında işlediğimiz suçların hesabını çıkarmaya, yaptığımız katliamların yasını tutmaya çağırıyor. Ancak böyle bir yas süreci tamamlandığında doğadan bizi affetmesini bekleyebileceğimize ve o zaman sesimize sesle karşılık vereceğine dair bir bilinci tetiklemeye gayret ediyor.

Halk arasındaki tabirle insanın eşref-i mahlukat olması, insanın doğa üzerinde sınırsız bir tasarruf hakkına sahip olduğu şeklinde yorumlanmamalıdır. İnsan hayata karşı sorumludur, hayatın yeşerebilmesi, dinamik kalması rüşeym halinde içinde barındırdığı kapasitelerin kuvveden fiile çıkması için yapılması gerekeni yapmak kişinin boynuna borçtur. Bu, dışardan gelen bir emir değil aksine varoluşun içinden çıkan bir zaruriyettir.

Nermin Er, Tek Göz Oda